gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Ontwerp jaarstukken OD NZKG 2023 en Ontwerp-meerjarenbegroting OD NZKG 2025-2028
Portefeuillehouders	mr. Charlotte van der Meij, drs. Jurgen Nobel
Steller	Caroline Baarse
Collegevergadering	21 mei 2024
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	10973802

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. kennis te nemen van de ontwerp jaarstukken 2023 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied;
2. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied;
3. een zienswijze in te dienen met betrekking tot de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

2. Samenvatting

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft ons op 3 april 2024 de ontwerp jaarstukken 2023 en de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 (de ontwerp-meerjarenbegroting) toegestuurd. De raad wordt in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 1 juli 2024 eventuele zienswijzen aan de OD NZKG door te geven.

Uit de ontwerp jaarstukken 2023 blijkt dat het jaar 2023 met een positief resultaat van € 3.652.000 is afgesloten. Er was een nihil resultaat begroot. Het saldo bestaat ten opzichte van de begroting uit lagere baten ad € 1.325.000 en lagere lasten ad € 5.023.000. Daarnaast is er een lagere onttrekking aan reserves van € 46.000. De lagere baten houden met name verband met minder werk in het kader van de Uitvoeringsovereenkomst (UVO) 2023, voor het grootste deel bij het werkveld bouw. Dit komt doordat de baten voor een deel zijn gereserveerd voor vergunningaanvragen bouw die in 2024 in uitvoering komen in verband met de Omgevingswet.

De ontwerp-meerjarenbegroting laat zien dat de bijdrage voor Haarlemmermeer stijgt van € 11.901.000 in 2024 naar € 12.797.000 in 2028. Voor een groot deel staan tegenover deze kosten overigens wel legesinkomsten. Deze legesinkomsten staan niet alleen tegenover de kosten van de OD NZKG, maar tegenover alle legesgerelateerde kosten. Voor het jaar 2023 was dit een bedrag van ongeveer € 15.264.000.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

De OD NZKG is een bij gemeenschappelijke regeling ingesteld openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De procedure met betrekking tot de financiën van gemeenschappelijke regelingen is vastgelegd in de Wgr. Uit artikel 58b van de Wgr volgt dat het dagelijks bestuur van een openbaar lichaam vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies stuurt. In artikel 59 van de Wgr is bepaald dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies. Op grond van het derde lid kan de raad van een deelnemende gemeente en provinciale staten van een deelnemende provincie bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Op 3 april 2024 heeft het DB de ontwerp jaarstukken 2023 en de ontwerp-meerjarenbegroting toegestuurd naar de deelnemende provincies en gemeenten. Het DB stelt de staten en raden van de deelnemers aan de OD NZKG in de gelegenheid om kennis te nemen van de jaarstukken en ontwerpmeerjarenbegroting. De raden en staten worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen over de ontwerp-meerjarenbegroting aan het DB kenbaar te maken.

Wij willen bereiken dat de gemeenteraad kennisneemt van de ontwerp jaarstukken 2023 en de ontwerp-meerjarenbegroting.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wij beoordelen de bij dit raadsvoorstel gevoegde ontwerp jaarstukken 2023 en de ontwerpmeerjarenbegroting.

Hieronder zijn de belangrijkste punten uit beide documenten uitgelicht.

<u>Ontwerp jaarstukken 2023</u>

In de ontwerp jaarstukken 2023 rapporteert de OD NZKG op basis van programma's. Hieronder zijn de resultaten per programma kort toegelicht. De bedragen zijn afgerond op duizendtallen. Binnen de jaarprogramma's wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën output en regie. Voor de producten die onder de categorie output vallen, zijn kengetallen vastgesteld. De kosten van het product worden bepaald door het kengetal te vermenigvuldigen met het aantal producten. De producten waarvoor (nog) geen kengetallen zijn vastgesteld, worden afgerekend op regiebasis. Dat betekent concreet dat per uur wordt gefactureerd.

Programma Bouw

De realisatie van het programma Bouw is per saldo € 507.000 lager dan begroot. De baten zijn € 777.000 lager dan begroot, de lasten zijn € 269.000 lager dan begroot. Vanwege de naderende komst van de Omgevingswet is er in het laatste kwartaal een toename geweest in het aantal vergunningaanvragen, met een enorme hausse aan aanvragen in de laatste weken van het jaar. Volgens de systematiek van de Omgevingsdienst vallen deze inkomsten in 2023. Maar omdat het werk volledig in 2024 valt en ervan uitgegaan kan worden dat als de

Omgevingswet niet was ingegaan, deze aanvragen in 2024 waren gedaan, is een deel van de baten doorgeschoven voor de uitvoering in 2024.

De arbeidsmarktproblematiek zorgt vooral bij het werkveld constructieve veiligheid dat niet alle baten gerealiseerd konden worden. Er was namelijk niet voldoende capaciteit om alle ingeplande werkzaamheden uit te voeren. Dit is terug te zien in het voordeel aan de lastenkant. Het deel van de baten dat niet is uitgevoerd, is als voordeel aan de lastenkant terug te zien.

Programma Bodem
Het programma Bodem heeft per saldo een voordeliger resultaat van € 3.000 ten opzichte van de begroting. De baten voor bodem zijn € 313.000 lager dan begroot. De lasten voor bodem zijn € 316.000 lager dan begroot. In het kader van het overgangsrecht is voor de uitvoering van toezicht op onder de Wet Bodembescherming bevoegd gezag voor de reeds in 2021, 2022 en 2023 beschikte saneringen € 50.000 extra vooruit ontvangen. Dit bedrag is in de jaarstukken opgenomen als negatieve baat. Vorig jaar is al rekening gehouden met € 150.000. De beschikkingen vielen in 2023 nog onder bevoegd gezag provincie Noord-Holland, maar onder de Omgevingswet zijn de gemeenten het bevoegd gezag.

Programma Milieu en Besluit risico's zware ongevallen (BRZO)
De OD NZKG voert de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken uit voor de meest risicovolle bedrijven in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Deze bedrijven vallen onder het BRZO en/of de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4).

Het resultaat op het programma Milieu en BRZO is € 951.000 voordelig ten opzichte van de begroting. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan lagere lasten dan begroot (-€ 1.172.000). Hiervan is € 906.000 gerelateerd aan capaciteitslasten en € 266.000 aan materiële lasten. De onderschrijding bij de capaciteitslasten komt voornamelijk voort uit lagere loonkosten dan begroot (-€ 848.000), een gevolg van de arbeidsmarktproblematiek. De inzet voor externen is ook lager dan begroot (-€ 58.000). Dit tezamen geeft de genoemde onderschrijding van € 906.000. Daarnaast zijn de baten € 221.000 lager dan begroot.

De lagere baten zijn voornamelijk toe te schrijven aan een onderbesteding op verscheidene materiële budgetten (-€ 141.000), welke deels toe te schrijven zijn aan externe factoren. Daarnaast was er een onderbesteding op de verschillende subsidies (-€ 155.000) door minder uren-inzet. De zogenaamde UVO-baten geven een lagere opbrengst weer op het Outputgedeelte (-€ 39.000), welke de ontwikkelingen van het bedrijvenbestand volgt. De realisatie op Regie-gedeelte ligt in lijn met de begroting.

Daarnaast zijn de baten externe detachering(en) hoger dan begroot (€ 126.000). Dit is een gevolg van het feit dat er, wegens de arbeidsmarktproblematiek, meer gebruik wordt gemaakt van inhuurkrachten. Betreffende de specifieke uitkeringen (SPUK) (in 2023 een viertal uitkeringen, Varend Ontgassen, Toezicht en Handhaving Energiebesparing, EZK (Groen Staal), en Interbestuurlijk Programma (IBP)) ligt het resultaat nagenoeg in lijn met de begroting (€ 38.000).

Programma Randvoorwaardelijk
In dit programma zijn producten opgenomen die voor elke opdrachtgever noodzakelijk zijn. Het gaat om werkzaamheden voor accountmanagement, procesondersteuning en risicobeheersing. Daarnaast is een aantal programma-overstijgende producten opgenomen. Het gaat om taken

op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, de Omgevingswet en bezwaar en beroep.

Het programma Randvoorwaardelijk heeft een voordeel van € 797.000 ten opzichte van de begroting. De lagere lasten zijn met name het gevolg van het niet (tijdig) kunnen invullen van vacatures door krapte op de arbeidsmarkt en het niet kunnen inhuren van specifieke kennis voor de inrichting van processen en systemen in het kader van de invoering van de Omgevingswet.

Programma Bedrijfsvoering
Onder dit programma vallen de personele en materiële bedrijfsvoeringkosten en de personele overheadkosten van het management van de OD NZKG. Het programma komt uit op een positief resultaat van € 2.454.000. Dit heeft verscheidene oorzaken. Zo zijn er door krapte op de arbeidsmarkt minder medewerkers ingestroomd dan verwacht wat heeft geleid tot lagere loonkosten. Een ander effect van de lagere instroom is dat er minder besteed is aan opleidingskosten van (nieuwe) medewerkers. Dit wordt versterkt doordat er in de laatste maanden extra tijd is ingezet op de implementatie van de Omgevingswet, waardoor er minder tijd beschikbaar was voor het volgen van opleidingen.

De mutatie op de reserves is € 46.000 lager dan begroot. Dit heeft te maken met het verschil tussen de voorcalculatie en de nacalculatie van de gemaakte uren voor de omzetting van inrichtingen naar milieubelastende activiteiten tegen de werkelijke salarislasten en de dotatie aan de reserve persoonlijk opleidingsbudget.

Controleverklaring onafhankelijke accountant
De onafhankelijke accountant (Auditdienst ACAM) heeft de ontwerp jaarstukken 2023 van de OD NZKG gecontroleerd en heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Conclusie ontwerp jaarstukken 2023
Het financiële resultaat van de OD NZKG over 2023 is € 3.652.000 positief. Wij nemen kennis van de ontwerp jaarstukken 2023 van de OD NZKG.

<u>Ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028</u>
Op 14 juli 2023 is door het Algemeen Bestuur de meerjarenbegroting 2024-2027 vastgesteld. De basis voor deze meerjarenbegroting was de UVO 2023.
In de eerste begrotingswijziging is de begroting voor het jaar 2024 geactualiseerd voor de met de opdrachtgevers opgestelde UVO 2024. De aangepaste begroting 2024 is het uitgangspunt voor de begroting 2025.

De ontwerp-meerjarenbegroting is opgesteld in programma's en voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Per programma is inzichtelijk gemaakt wat de baten en de lasten zijn, wat de OD NZKG wil bereiken, wat men daarvoor gaat doen en wat het mag kosten.

Onzekerheden
De ambities van de OD NZKG zijn gebaseerd op actuele wet- en regelgeving, maatschappelijke en autonome ontwikkelingen en veranderingen in het reguliere werk. De ambities zijn eerder afgestemd in de meerjarenbegroting 2024-2027 en vinden doorvertaling in de uitvoeringsovereenkomst. Bij elkaar opgeteld zijn de autonome groei en de ambities groot. Ze betekenen opnieuw een forse toename van het werk, tegen een steeds krapper wordende arbeids- en inhuurmarkt. Het vinden van (ervaren) medewerkers is een forse uitdaging. De

werkzaamheden die voortvloeien uit de UVO 2024 worden daarom door de OD NZKG in relatie tot de (kwantitatief en kwalitatief) beschikbare capaciteit heroverwogen, wat kan leiden tot nadere prioritering, en waar nodig afschaling en neerwaartse bijstelling in 2024. Dit heeft ook zijn doorwerking naar het jaar 2025.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen heeft in de uitvoering tot onvoorziene omstandigheden geleid. Om hierop adequaat te kunnen anticiperen heeft de OD NZKG een risicobedrag in de algemene reserve opgenomen.

Een andere onzekerheid volgt uit het feit dat er nog geen cao-akkoord is voor de OD NZKG voor 2024 en verder. Er bestaat derhalve nog een onzekerheid of de opgenomen looncompensatie 2024 en 2025 overeenkomst met de daadwerkelijke cao-stijging.

Omzet
De UVO 2024 vormt conform de kaderbrief de basis voor de omzet ontwikkeling 2025-2028. Vanwege herfasering van autonome ontwikkelingen of beleidswensen vanuit de Meerjarenbegroting 2024-2027 is er in 2025 extra inzet op Altijd Actuele Digitale Vergunningen (AADV) en Water. Administratieve inzet voor de Omgevingswet wordt afgebouwd. De omzet stijgt hiermee met € 67.000.

In 2025 groeit de omzet verder vanwege aanvullende autonome ontwikkelingen of beleidswensen. Dit betreft onder meer inzet voor financiële zekerheid, de meetdienst en Circulaire Economie. De omzet stijgt hiermee met € 3.330.000.

Conform kaderbrief 2025 zal er een herprioritering van taken plaatsvinden om qua groei binnen de kaders van de Meerjarenbegroting 2024-2027 (jaarschijf 2025) te blijven. Hiermee wordt een realistischere groei beoogd. Vanwege de herprioritering daalt de omzet in 2025 met € 4.419.000. Verwacht wordt deze groei in 2026 alsnog te realiseren.

In 2024 ontvangt de OD NZKG net als in 2023 SPUK gelden voor het IBP versterking vergunningen, toezicht en handhaving. Er is nog onzekerheid over het vervolg van deze financiering, daarom dalen de baten in 2025 met € 435.000 en in 2026 met € 90.000 naar € 0. Daarnaast ontvangt de OD NZKG in 2024 SPUK gelden voor de energiebesparingsplicht. Dit loopt tot en met 2026, waarna de SPUK voor zover nu bekend vervalt. Het restant budget 2022 van deze subsidie mag verdeeld worden over de komende jaren. Om deze reden is het bedrag voor 2025 gelijk gehouden aan 2024 op € 1.252.000. Het bedrag bouwt af in 2026 naar € 676.000.
Vanuit het Ministerie van Economische zaken en Klimaat (EZK) ontvangt OD NZKG in 2024 een SPUK-uitkering voor groenstaal van € 2.382.000. Deze uitkering is meerjarig opgenomen tot en met 2028.

Tariefontwikkeling
De tarieven worden jaarlijks aangepast naar aanleiding van de loon- en prijsontwikkeling. Het tarief bedraagt dit jaar € 116,22 per uur. Het tarief stijgt in 2025 naar € 121,73 en zal op grond van de meerjarenbegroting de komende jaren niet verder stijgen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
De OD NZKG wil op gestructureerde wijze risico's beheersen en een overwogen niveau van de weerstandscapaciteit creëren. De weerstandscapaciteit wordt omgeschreven als middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat dus om buffers in het eigen vermogen die kunnen worden

vrijgemaakt, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 1.224.000. In 2024 wordt vanwege het positieve resultaat een voorstel gedaan tot dotatie aan de algemene reserve van € 1.858.000. Na besluit wordt de hoogte van de weerstandscapaciteit per 31 december 2024 € 3.082.000.

De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandsvermogen. In 2023 is besloten tot een eenmalige onttrekking aan de reserve wegens een negatief resultaat. Dit heeft ertoe geleid dat de ratio weerstandsvermogen in 2024 als onvoldoende moet worden beschouwd. Bij een besluit tot eenmalige dotatie aan de reserve dankzij het positieve resultaat van 2023 wordt in 2024 en 2025 de omvang van het vermogen voldoende beschouwd.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het weerstandsvermogen door deze dotatie een ratio van 1,5 heeft. Een ratio van 1 wordt als voldoende beschouwd. Wanneer ervoor wordt gekozen om een dotatie aan de algemene reserve te doen van € 831.000. Op die manier zou er een extra bedrag van € 1.027.000 van het positieve jaarrekeningresultaat aan de deelnemers kunnen worden uitgekeerd. Gelet op het feit dat alle deelnemers van de OD NZKG ook zelfstandig verantwoordelijk zijn voor eventuele tegenvallers, is een weerstandsvermogen met een ratio van 1 een verdedigbare keuze. Daarom geven wij dit ter overweging aan de OD NZKG mee in onze zienswijze.

Conclusie
De OD NZKG heeft een sluitende ontwerp-meerjarenbegroting. Er bestaan echter een aantal onzekerheden en de omvang van die onzekerheden is op dit moment lastig te voorspellen. De bijdrage voor de gemeente Haarlemmermeer stijgt in deze begroting van € 12.746.000 in 2024 naar € 13.267.000 in 2025. Gezien onze huidige financiële situatie zal ook de OD NZKG financiële keuzes moeten maken en wij wijzen de OD NZKG op hun verantwoordelijkheid om op zoek te gaan naar financiële besparingsmogelijkheden en kritisch te kijken naar niet-noodzakelijke uitgaven. De OD NZKG geeft aan zich er bewust van te zijn dat zij op zoek zal moeten gaan naar financiële besparingsmaatregelen en dat zij kritisch moet kijken naar niet noodzakelijke uitgaven. Een deel van de activiteiten die de OD NZKG voor haar opdrachtgevers uitvoert, bijvoorbeeld het verlenen van omgevingsvergunningen, is namelijk conjunctuurgevoelig. De OD NZKG werkt aan scenario's om die consequenties in beeld te brengen en zo vroegtijdig bij te kunnen sturen. De deelnemende gemeenten en provincie, vertegenwoordigd in het AB en/of het DB, worden daar nauw bij betrokken.

3.3 Wat mag het kosten?
De kosten voor de uitvoering van de voorgestelde programmabegroting nemen toe met € 521.000 (van € 12.746.000 in de primitieve begroting 2024 naar € 13.267.000 in de begroting 2025). Dit is als volgt gespecificeerd:

Primitieve begroting 2024	**€ 12.751000**
1ste begrotingswijziging 2024 / UVO 2024	-€ 850.000
Aangepaste begroting 2024	**€ 11.901.000**
Loon- en prijsstijging	€ 542.000
Administratieve inzet Omgevingswet	-€ 79.000
Water	€ 78.000

Circulaire economie	€ 76.000
Water en bodem sturend	€ 12.000
Energietransitie	€ 55.000
Inschatting herprioritering	€ 682.000
Begroting 2025	**€ 13.267.000**

In de voorjaarsrapportage wordt de volgende aanvraag gedaan:

	Jaar 2024	Jaar 2025
1ste begrotingswijziging 2024 / UVO 2024	-€ 850.000	-€ 850.000
2025 lager begroot dan 2024 in begroting 2024		€ 21.000
Loon- en prijsstijging		€ 542.000
Administratieve inzet Omgevingswet		-€ 79.000
Water		€ 78.000
Circulaire economie		€ 76.000
Water en bodem sturend		€ 12.000
Energietransitie		€ 55.000
Inschatting herprioritering		€ 682.000
Dekking via stelpost indexatie		-€ 537.000
Aanvraag Voorjaarsrapportage 2024	**-€ 850.000**	**€ 0**

De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel E 'Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat' van het programma Kwaliteit Fysieke Omgeving, taakveld 7.4. Het bedrag is in de voorjaarsrapportage 2024 meegenomen.

Wat zijn de financiële risico's?
Onze gemeente loopt geen vermeldenswaardige financiële risico's bij de uitvoering van dit voorstel.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?
Het vaststellen van de begroting en de jaarrekening is een bevoegdheid van het AB, zo volgt uit artikel 58, eerste en derde lid, van de Wgr. De raad kan bij het DB zijn zienswijze over de ontwerp-meerjarenbegroting naar voren brengen, zo bepaalt artikel 59, derde lid, van de Wgr.

De colleges van de acht deelnemende gemeenten en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben een gemeenschappelijke regeling – de Gemeenschappelijke Regeling OD NZKG 2016 – vastgesteld. De colleges hebben uit hun midden ieder één lid van het AB aangewezen, met dien verstande dat de colleges van Amsterdam, Haarlemmermeer en Noord-Holland ieder twee leden van het AB uit hun midden hebben aangewezen. Het DB bestaat uit de voorzitter en vier andere door en uit het AB aan te wijzen leden, waarbij de leden aangewezen door de colleges van Amsterdam, Haarlemmermeer, Zaanstad en een vertegenwoordiger namens de Amstellandgemeenten, alsmede het lid aangewezen door

gedeputeerde staten van Noord-Holland in elk geval zitting hebben. In Haarlemmermeer is de wethouder Handhaving en Vergunningen het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

Communicatie

De beraadslagingen over dit voorstel zijn openbaar en de ontwerp-jaarrekening en de ontwerpmeerjarenbegroting zijn openbare documenten. Het is de taak van het AB om de communicatie te verzorgen over de Jaarstukken 2023 en de Meerjarenbegroting 2025-2028 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Juridische aspecten

De ontwerp-jaarrekening en de ontwerp-meerjarenbegroting voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. De accountant heeft over de ontwerp jaarstukken 2023 een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

In juli 2024 liggen het ontwerp-jaarverslag 2022 en de ontwerp-meerjarenbegroting ter vaststelling bij het AB. Na vaststelling met inachtneming van eventuele ingediende zienswijze(n) wordt de raad daarover schriftelijk geïnformeerd door het AB.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris,	de burgemeester,
Cees Vermeer	Marianne Schuurmans-Wijdeven
	b.a. Jungen Nobel

Bijlage(n):

- Jaarstukken 2023
- Meerjarenbegroting 2025-2028
- Zienswijzebrief 2024